

TÄÄHEKE

NR. 9 1972

KUI MEIE AEDA TULID PÄÄSUKESED

Meil on Tallinna lähedal väike aed ja majake. Aed on mitte ainult meie päralt, vaid koduks ka paljudele sulissõpradele. Seni puudusid meie aiast ainult pääsukesed. Isa meisterdas neile iga-suguseid pesaaluseid, aga pääsukestele ei meeldinud neist ükski.

Möödunud kevadel pani isa üles kaks pesakasti kärbsenäppidele. Sellised eest lahtised väikesed verandad. Parempoolsesse pessa kolis varsti hall kärbsenäpp.

Umbes samal ajal ilmus meie aeda räästapääsukeste salk. Oh seda sidinat ja vidinat! Kogu aed oli laululusti täis. Eriti huvitas pääsuke si teine kärbsenäppide pesakast. Küll uuriti seda seest ja väljast. Öhtul lendas salk minema, kuid kaks salga-

«VIIMASED LAULUD»

Pärnu 9. 8-kl. Kooli IV klassi õpilase
RIINA VANAALE linoollõige

**TEEME LAHTI
POSTIPAUNA!**

MINU ESIMENE KOOLIPÄEV

Kui ma hommikul üles ärkasin, olid minu voodi kõrval lilled ja kingitus. Mul oli sel päeval veel sünnipäev ka. Emal polnud parajasti kodus. Küll oli huvitav vaadata, mis seal paki sees on! Seal oli pinal. Ja pinali sees oli sullepea. Kui ema koju tuli, soovis ta mulle õnne. Ja siis tuligi kooli minna.

Koolimaja uksele võtsid mind vastu üheteistkümnenda klassi õpilased. Aktusel jagas kooli direk-

tor meile õpilaspiletid ja mina esinesin lauluga. Siis anti aabitsad ja lilled. Pärast seda viis õpetaja meid klassi. Klassis võis pinginaabri ise valida. Siis õpetaja ütles, mis järgmisel päeval kaasa peab võtma. Ja oligi koolipäev läbi. Mulle meeldis väga esimene koolipäev.

TIINA KULLI,
Tallinna 7. Keskkooli
II b klassi õpilane

kese liiget jäi siiski kohale. Ühel õhtul märkasin aga, et pesa lennuava oli imelikult väikeseks jäänud. Lähemal uurimisel selgus, et pääsuke oli pesaava oma maitse kohaselt saviga väiksemaks mätsinud.

Kuid näppidele pääsukeste pesaehitamise plaan ei meeldinud. Isalind ründas pääsukest vihase säuksumisega iga kord, kui need pesa juurde lendasid. Mis tal mõttes oli, jäi arusaamatuks. Kas kartis toidunappust või kaitses oma «territoriumi»? Aga ei hoolinud pääsukesed näpi pahanemisest ega pidanud paljaks uudishimulikke silmapaare, mis nende toimetusi jälgisid.

Möödusid päevad. Ühel päeval leidsin pesa alt rohult väikese pooliku munakoore. Pääsuperele oli tulnud murerikas aeg. Pojad vajasisid ju nii palju toitu! Varahommikust hilisõhtuni toitsid usnad vanemad oma poegi putukatega. Pisikesed sulakerad kasvasid ja hakkasid üle pesaääre elu ja ilma uudistama. Küll nad olid armsad!

Pojad kosusid, kasvasid. Ja ühel hommikul olid pääsukesed läinud. Algul tundsin neist suurt puudust, siis aga mõtlesin: «Head teed teile, väikesed sõbrad! Tulge järgmisel kevadel jälle tagasi!»

ANU ALLIKVEE,
Tallinna 46. Keskkooli õpilane

PIHLAKAS

Pihlakas oli marju täis. Lapsed andsid lindudele ja söid ise ka. Lindudele maitseid marjad. Varsti said marjad otsa. Ühel päeval aga oli pihlakas uuesti marju täis. Need olid lausa hiigelmarjad, need punasekõhulised leevikesed!

JÜRI ROOSA,
Tallinna 27. 8-kl. Kooli
II b klassi õpilane

DAVID SAMOILOV

VENNAS TEGI PAADI

VENNAS TEGI PAADI,
VOOLIS UHKE VENE.
PAATI SAATIS JOELE
VAIKNE TUULEKENE.

PAADI TERAV NINA
LAINEID POOLEKS LÖIKAS.
ÄKKI VALGE PILV TA
TEELE ETTE PÕIKAS.

SÕITIS VENNAS PILVE
TIHEDASSE UTTU,
SELLE PILVE TAGA
TEINE TÕUSIS RUTTU.

PILVELUMEST PEHMEST
PAAT END LÄBI KAEVAS,
AGA KOLME PILVE TAGA
ALGAS JUBA TAEVAS.

Tõlkinud LEELO TUNGAAL

Illustreerinud IIVI SAMPU

Illustreerinud HEINO SAMPU

TARGAD NULLID

Urmas rääkis köögis emaga juttu. «Täna on neljapäev, üks? Esmaspäevani jääb veel üks, kaks, kolm...» Poiss ei jõudnud lauset lõpetada, sest tagatoast kostis: «Kärr!» Urmas oli küll kähku jaol, aga mis see aitas. Tema koolivihikust olid Marguse käes vaid ribad saanud.

Urmas ohkas. Pahandada polnud mõtet. Proovi sa sellele kaheaastasele midagi selgeks teha! Ja Urmas võttis puhta vihiku ning värvipliitsid. Kõik tuli uuesti teha. Kõigepealt auto. Teisele lehele orav ja oinas. Mis sellest, et naabri Pille käis vahepeal õue kutsumas, Urmas joonistas ikka edasi. Kolmandale lehele

asusid elama liblikas ning hiireke. Sel õhtul rohkem ei jõudnud. Teisel hommikul alustas ta siilist ning lõpetas notsuga. Kolmandal päeval võiski juba tähtede kallale asuda.

AAAAAAAAAAAAAAAA

Siis tulid sõnad.

TASS TASS TASS

Kes ise teinud on, see teab, kui kohutavalt raske täht on S!
Ja kõige lõpus olid laused.
SIIN ON ILUS LILL

Pühapäeva õhtuks oli kõik korras. Urmas võis oma liikuva aabitsa välja tuua.

«Ema, ütle mulle sõnu!»

Ema sõnas: «Sai. Isa. Tee.»

«Nii lihtsad!» oli Urmas nõrdinud. «No ütle üks sõna, mis sõna on,» arvas ta.

«Kringel,» lausus ema nüüd. See oli üsna raske sõna, aga Urmas sai hakkama.

Esmaspäeva hommikul on Urmasel päris täiskasvanu mured. Pole õiget lusti õueski olla. Aina käi kella vaatamas! Lõpuks on pool üks.

Kõigepealt tuleb Margus magama panna. Aga ega see putukas kohe jää! Siis vaja ennast puhfaks pesta. Õpetaja Lahe on Jaanile mitu korda öelnud, et see tuleb mustade kätega kooli. Ja sellepärast peseb Urmas end eriti hoolikalt. Ema jättis kooliriided õhtul toolile valmis. Need selga, pilk vennakesele ja Pille vist juba ootabki. Väiksemad jäävad natuke kadedalt järele vaatama. Nii oli kevadel, kui Urmas Nurmsalu veel nullklassis käis. Aga nüüd on ta juba Koigi 8-klassilise Kooli I klassi õpilane.

ENE JERMAKOV

VALGEVENE NSV

Kui ronida kesksuvel mõne kõrgema künka otsa ja vaadata sealt Valgevenemaad, siis on näha rohelised metsad

ja

sinised laigud nende metsade vahel.

Just nagu poleks taevasina enam taevasse ära mahtunud. Aga kui seda sina hoolikalt silmitseda, siis saab selgeks, et pole seal metsade vahel taevast ühtigi.

Sügavsinised laigud — need on järved. Neid on ees, kahel pool kõrval ja selja tagagi.

Helesinised laigud — need on õitsvad linapõllud. Neid on ees, kahel pool kõrval ja selja tagagi.

Tuleb sügis. Linapõllud kaotavad oma sina. Linnades algab aga

kibekiire töö. — Linakupardest tarvis linaseemneõli kätte saada, linavartest vaja riie teha. Lina on palju. Viisaastaku jooksul kavatakse selle väärtusliku taime kasvupinda veelgi laiendada. Ka uus suur kombinaat ehitatakse, et künkakülgi kattev sinisilmne lina ruttu riideks saaks.

Küllap on maalapsed lina oma silmaga näinud. Aga seda võib kindlasti öelda, et traktorit, mis kannab nime «Belaruss», on nad küll näinud. Belaruss — see tähendab Valgevenemaad. Nii et need traktorid on Valgevenemaalt pärit.

Poisid, kes autode vastu huvi tunnevad, on ehk märganud ilmatu suuri veoautosid, mille alt mahub sõiduauto läbi sõitma. Niisuguseid suuri veoautomurakaid valmistatakse samuti Valgevenemaal.

BISTRITSA ÄÄRES

Ammu on põldudelt oder, nisu ja mais koristatud. Valminud on viinamarjad, iuba surutakse nendest mahla tõrtesse. Sinises taevas liuglevad üksikud pilved ja päike paistab heledalt. On soe tuuletu septembrikuu Rumeenias.

Bistritsa jõe ääres seisab vana tuulik. Selle juurde tulevad kirevates rahvariietes noormehed ja neid. «Vala, lon!» ütleb üks neidudest ja sirutab joogikruusi noormehe poole. Loni käes on lame pudelkann heleda viinamarjamahla. Veel üks neidudest ulatab kruusi: «Vala, lon!» «Aga nüüd pill hüüdma ja tants lahti!» hüüab lon ja paneb kannu käest. Kohe kostavad viulihelid ning noormehed ja neid seavad ennast tantsuringi...

Kauni Bistritsa kaldal on vabaõhumuuseum. Siia on mitmest paigast kokku toodud endisaegsed talumajad, aidad, laudad, tuulik. Nii on loodud terve küla. Puude ja põõsastega ümbritsetud külaväljakul esinevad rahvatantsijad ja -pillimehed. Kõikjal Rumeeniast tulevad inimesed vabaõhumuuseumi, et vaadata, kuidas ennevanasti elati.

KUNKSMOOR

AINO PERVIK

[Algus «Tähekeses» nr. 6]

Järgmisel päeval tundis meremees ennast juba palju paremini. Kunksmoor andis talle kolm korda päevas tilku ja varsti oli meremees täiesti terve.

Ta tõusis üles ja läks mööda tuba kõndima. Peegli ees jäi ta seisma ja hakkas ennast sihtima. «Oh sa tont! Mul on nüüd ju pooled juuksed mustad peas!» hüüatas ta pead katsudes.

Kunksmoor tuli lähemale ja vaatas teda uurivalt.

«Mnjah,» ütles ta. «Vahel juhtub ikka mõni pisike äpardus ka, ole sa kui ettevaatlik tahes. Kui soovid, võin ma kõik su juuksed mustaks värvida.»

«Kas heledaks tagasi ei anna!» küsis meremees.

Kunksmoor kehitas õigu.

«Noh, kui sa just tahad, siis võib ka heledaks. Aga ma ütlen, et mustad juuksed hakkavad sulle palju paremini.»

Meremees tahtis siiski endist juuksevärvust tagasi saada.

Kunksmoor laskis tal suure katla

vett täis kanda ja ajas selle keema. Siis viskas ta torisedes kallasse peotäie mingit valget pulbrit, mida ta enne tükk aega kapidest taga otsis. Kui vesi veidi jahtunud oli, ütles ta, et meremees võib sellega pead pesta, kui tahab.

Meremees pesi pead ja tõttas siis kohe uuesti peegli juurde. Juuksed olidki nagu enne. Kuid midagi oli siiski teisiti: kogu meremehe pea helkis ja säras mahedas nimbuses.

«Heldeke!» hüüatas meremees. «Kas mu pea jääbki nüüd särama nagu küünal!»

Kunksmoor läks vihaseks. «Mitte millegagi ei ole sa rahul! Vanasti andsid inimesed ei tea mis, et aga niisugust pühapaistet ümber pea saada!» ütles ta.

«Ma pole ju mõni imetegija pühak,» kurtis meremees.

«Või nii. Sa tõusid omefi surrust üles. Kas see pole siis ime!»

«Kuhu ma niisuguse imeilmutusega lähen! Mu sõbrad hakkavad mind naerma.»

«Noh, olgu,» ütles Kunksmoor. «Mine küüri rannas pead peenikese liivaga, küll see sul pühapaiste ära võtab.»

Meremees jooksis ummisjalu välja ja tõttas randa. Ta kahmas kamalud peent liiva täis ja nütkis ning küüris pead, kuni see

päris hellaks ja marjanöoliseks jäi. Siis tuli ta tagasi ja vaatas peeglisse. Nimbus oli peaaegu täiesti maha pühitud. Kes ei teadnud vaadata, poleks enam midagi aru saanud. Meremees jäi rahule ja tahtis nüüd kohe hakata koju minema.

«Vii mind paadiga üle!» palus ta. «Kodused muretsevad.»

Aga Kunksmoor ütles, et tal paati ei olegi.

«Millega sa siis suurele maale pääsed!» imestas meremees. «Kuidas sa suudad siin maailmast nii äralõigatuna elada!»

«Sa küsid rumalasti,» ütles Kunksmoor. «Siin on minu kodu. Ma ei suudaks elada seal maailmas oma kodust äralõigatuna.»

«Aga kas sa siis vahel autoga sõita ei taha!» küsis meremees. «Või värvilisi televisioonisaateid vaadata!»

«Ei tea. Siiasaadik pole igatahes hoolinud.»

«Kas mina pean siis ka nüüd siia jääma!» küsis meremees nukralt. «Või ehk saan mina siiski kuidagi koju!»

«Eks näe, kui mu õhupallist saab veel asja, siis viin su üle,» ütles Kunksmoor ja hakkas kohe nõelale niiti taha panema.

Õhupall oli koledasti katki kärisenud, lisaks veel sassis ja pussis ja märg ja liivane. Nöörid

muist sõlmes, muist katkenud, muist hoopis kadunud.

Palliga tuli kõvasti tööd teha. Mooril katkes päris mitu korda kannatus ja ta viskas nõela ja niidi nurka. Meremees aga oli visalt asja juures ja sai moorigi iga kord töösse tagasi. Lõpuks oli õhupall terve, lappimisest ja nõelumisest kirju kui tedremuna. Nüüd oli veel vaja pimedat ööd oodata.

Kunksmoor ja meremees istusid maja ette kibuvitsapöösaste vahele maha ja hakkasid ootama. Päike paistis soojalt ja roosiõied lõhnasid magusasti.

«Kuule, Kunksmoor, ütle, miks sa mind õieti päästma hakkasid!» küsis meremees mõnusasti murul peesitades.

«Surm oli sinu endale ära märkinud,» vastas Kunksmoor. «Mulle sai see teada. Aga minuga on nii, et kui ma jaole saan, siis ma pean surma käest ohvrid ära kiskuma. Sedasi saan aru, et olen veel olemas. Kui ma poleks sind päästnud, oleks see mulle raskelt südame peale jäänud, nii et ma poleks enam kuskil saanud olla.»

Aegamisi hakkasid varjud pikemaks venima. Varsti jõudis sume õhtu, õhtust sai öö ja Kunksmoor viis meremehe õhupalliga teisele kaldale.

[LÖPP.]

illustreerinud EDGAR VALTER

KURT POISS

illustreerinud VALLI HURT

ENDEL PRIIDEL

Andres mängis liivakastis. Emal oli abi vaja ja hõikas Andrest, et see appi tuleks. Kahekesi saab teha sedagi, mis ühele üle jõu käib.

Emal hõikas Andrest, aga Andres mängis edasi — ei tulnud. Emal hüüdis varsti uuesti ja ootas, kas Andres tuleb. Ei tulnud ka sel korral.

«Tule nüüd — emal abi vaja,» tõreles siis ema.

Ei tulnud Andres nüüdki emale appi ega lausunud ühtegi sõna. Isa tuli koju.

Emal kurtis isale:

«Meie lapsel on kõrvad haiged. Ta ei kuule üldse.»

Isa ohkas, kui Andrese haigusest kuulis. Ta oli mures.

Haiged peavad minema arsti juurde. Isa laususki:

«Homme hommikul läheme polikliinikusse.»

Nüüd jooksis Andres isa ja ema juurde ning ütles:

«Ma ei taha minna...»

Isa ja ema vaatasid Andresele otsa. Poiss polnudki haige: ta kuulis nende juttu!

Emal oli üllatunud, aga tal polnudki nii väga hea meel, et Andresel pole vaja arsti juurde minna.

KAUGUSHÜPPAJAD

Kes loomadest hüppab kõige kaugemale? Muidugi kirp! Ta on kõige filluke, aga kui võimsad lihased on ta jalgadel! Paari-kolme meetri kaugusele karata on naljaasi. Inimene on kirebust tohutult suurem. Kui vastavalt oma suurusele oleksid ka inimesel nii tugevad lihased, hüppaks ta vaevata üle 10-korruselise maja, kolme hüppega võiks läbida kilomeetripikkuse tee.

Tublid kaugushüppajad on ritsikad, maakirbud ja naksurid. Rohu-tirtsul või heinaritsikal ei ole kitsamast jõest või heinasaost raske üle hüpata. Hüppel aitavad tirtse ja ritsikaid ka tiivad. Naksurmardikat aitab hüppel osav seljanõks. Seda vajab putukas siis, kui on vaja vaenlase käest pageda või pärast äpardunud maandumist end jalgadele upitada.

Ka hiirteriigis on omad kaugushüppajad. Siin on teistest osavam kõrbetes elunev suurhüpik. Ta on rotisuurune pika sabaga hiir. Suurhüpik käia ei oska, aina hüppab. Kui tal hästi kiire hakkab, võib liival tema kahe jalajälje vahe ulatuda kolme meetrini. Selle kõrbelooma lühikesed esikäpad maha ei puutugi, hüppe suunda tüürib ta oma tuftsabaga. Eestis on ka hüpikhiir — kasetriibik. Ta on ainult koduhiire suurune ja kaugust üle ühe meetri ei karga.

Suurte loomade seas on kõige kangem hüppaja kanguru. Päril rahuliku traaviga ületab ta seitsme meetri laiuse oja. Kui selle Austraalias eluneva loomaga tahaksid maailma parimad sportlased jõudu proovida, siis kaotaksid nad kindlasti paari-kolme meetriga. Kanguru kaugushüpperekord ulatub 12 meetrini.

Kaljukiits võib hoogu võtmata karata kuurikatusele, hoogu võttes aga ületada ühekorruselise maja. Tiigrid ja leopardid teevad mõnikord pika hüppe, et saakloomale viskuda. Nende kaugusrekord jääb siiski kanguru omast maha — üle kümne meetri nad hüpata ei suuda.

Aga aednike sõber, meie hea tuftav konn? Eks temagi kalpsa kaugule, et putukat tabada. Kui kaugule konn kalpsab? Tema võimeid ei ole Eestis siiani keegi hinnanud. Jälgi ise konna hüppeid ja mõõda kaugus ära!

TIIT RANDLA,
bioloog

LENNUPILLERKAAR

HELJO MÄND

«TERE!» ÜTLES LEPATRIINU.
«KAS SA TAHAD SAADA TIIBU!»
MINA TAHTSIN TIIVAPAARI,
TAHTSIN TEHA LENNUKAARI.
LEPALEHTEDEST SIIS TRIINU
TEGI MULLE PAARI TIIBU.
MINA ALL JA TEMA ÜLAL,
ALGAS LENNUPILLERKAAR,
ÜLE METSA, ÜLE KÜLA,
ÜLE VIKERKAAREMAA.
ÜHEL KÕRGEL PILVEVALLIL
KUKKUSIME UPERPALLI.
NÕNDA LÕPPES MEIE LEND.
KARIKAKRALT LEIDSIN END.

PÄEVALILL

GUNVOR ROOTSI

ÜTLE, PÄEVALILL, HEA,
KAS SU KULDNE PEA
KA KÜPSEKS SAAB PEA!

AGA OLE NII HEA
JA MEELES SIIS PEA
SEDA KA, SEDA KA,
ET SA MUL SENI
NII KÕRGEKS EI VENI,
ET MA SU SEEMNEID KÄTTE
EI SAA!

Illustreerinud K. NIINEPUU

Juba kaua aega enne oli laulu-
paelu pingutatud ja tantsu-
jalga keerutatud. Oli õpitud ja har-
jutatud, et laulud ladusamini lähek-
sid ja tantsusammud täpsemad tu-
leksid. Siis päästetigi pidu valla. Just
jaanipäeval, kui suvi kõige kaunim.
Ja muidugi vanas Tallinnas, kes
sedapuhku end pidurüüsse kehita-
nud. Sest nõnda palju noori pidu-
lisi polnud ta küll varem ühekorraga
vastu võtnud.
Käsi püsti, kes teist koolinoorte III
laulu- ja tantsupeol käisid!! Ai-ai,
ega käetõstmist küll õhutama oleks
pidanud, kes seda kätemetsa nüüd
kokku lugeda jõuab! Juba üksnes
tegelasi, lauljaid-mängijaid-tantsi-
jaid, arvati peale 26 tuhande olnud

OLI
SEE
ALLES
PIDU!

Pildistanud GUSTAV GERMAN

olevat. Aga kus veel pealtvaatajate ja kaasariõomustajate hulgas!

Ja oli, mida vaadata ja kuulata. Kohe palju-palju oli. Vaadata, kuulata ja meelde jätta...

Varahommikust äratusmängu linnatornidest ja -väljakuilt, mis peo avasignaaliks sai... Värvikirevat ja lustakat piduliste rongkäiku pealtnägijate poolehoiuavalduste saatel Lauulväljakule marssimas... Ja laulu, laulu, laulu! Kõige innukamalt laulsid, teadagi, mudilaskoorid. Ja fantsu, fantsu, fantsu... Aga muidugi: kõige krapsakamad olid jälle lasteaia-fantsulapsed, nukud ja mõmikudki ühes võetud.

Kõigiga oleks tahtnud kaasa laulda-kepsutada! Oli see alles pidu!

LAGERABA EI OLE LAGE RABA

Mõned lapsed ei ole vahest kuulnudki, et Eestimaal, kus me elame, on palju rabasid. Ja paljud lapsed on kindlasti rabast kuulnud, aga ei ole rabas käinud. Nad on vanematega koos käinud küll metsas marjul, mere ääres suvitamas ning põllul ja heinamaal tööl, aga rappa ei ole nende emad ja isad neid viinud. Jaa, on isegi suuri inimesi, kes pole veel kordagi elus rabas käinud. Kui midagi käes untsu läheb, ütlevad ainult, et nüüd on nad selle asjaga rabas. Rabas käiakse enamasti tööpoolest vaid siis, kui jõhvikate aeg kätte jõuab.

Vist sellepärast, et rabas nõnda harva käiakse, arvatakse, et see pole ju muud kui igav ja lage maa.

Südasuvel ja talvel on rabas tõesti vaikne. Siis võib seal vahel mitu päeva olla, ilma et näeks või kuuleks ainsatki hingelist. Aga kevadel ärkab raba ellu. Kevadel on raba täis lindude hääli. Kirjanik Anton Hansen-Tammsaare kirjutas, kuidas Vargamäe omad ei saanud kevadöödel rabast kostva lindude kisa pärast magada.

Kui lumi veel maas, hakkavad raba peal kudrutama fedred. Seal on tetrede mängupaigad ning igal kevadel tulevad nad jälle ühe ja sama koha peale kudrutama ja sikhku laskma.

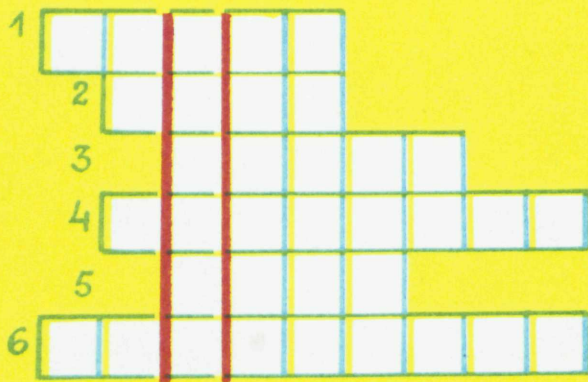
Kevadel tulevad rabale veel sookured. Sookured lendavad vahel ka põldudele, aga et sookured on väga arad linnud, siis teevad nad oma pesad kaugetesse soodesse ja rabadesse, kus inimesed neid ei eksita. Kevadõhtutel kostavad rabas hüüdvate kurgede hääled mitme kilomeetri kaugusele.

Rabades armastavad puhkamas käia veel rännufeedel viibivad metshaned. Muidu ei pane neid tähelegi, aga kui kotkas läheb jahile, tõusevad haned valju kaagatamisega laugastelt lendu. Kaljukotkaid on väga vähe — Eestimaa peale ühtekokku võib-olla ainult viisteist paari — ja need vähesed elavad ka vaid suuremates rabades. Kaljukotkas on võimas lind. Teda kutsutakse

koguni lindude kuningaks. Seal rabas ta siis valitsebki kõiki teisi väiksemaid: kirju sullekuuega rabakanu, pika kõvera nokaga koovitajaid, lärmakaid hõbekajakaid, parte ja teisi linde, kes rabades endale elupaiga leidnud. Kaljukotkast kardavad kõik. Ainult põder ei hooli tast. Ja hunt, kui vahel lagedal ringi kooserdab, ja ja karu, kui läheb rabasse jõhvikaid sööma.

Ega olegi see raba alati nii lage. Ei ole laukadki rabas nii põhjatu sügavad ja sünged, kui räägitakse. See, kes kevadisel ajal rabasse kurgede kruugutamist kuulama läheb, näeb ja kuuleb seal veel paljut, mida kuskil mujal näha ega kuulda ei ole. Nii et tekib ehk tahtmine teine kordki minna.

FRED JÜSSI

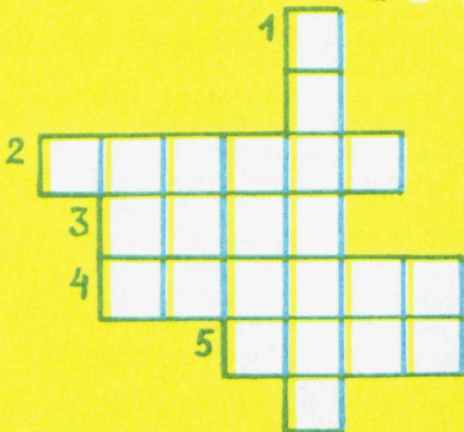
PAREMALE: 1. Lill.
2. Pioneeride ajaleht.
3. Sõna «kitsi» vastand.
4. Kuu nimetus.
5. Saadakse sünnipäeval...
6. Ese, millest tuntakse pioneeri.

ALLA [punasega ääristatud reas]: Oktoobrilaste ajakiri.

ANNE RANNAVEER,
Karinu 8-kl. Kooli õpilane

Missugust teed mööda pääseb autobussist välja?

PAREMALE: 2. Lipukandja.
3. Klassi pioneerid on...
4. «Alati...» — pioneeride vastus deviisile.
5. Rühma osa.

ALLA: 1. Trummimees.
REIN RAUD,
Tallinna 7. Keskkooli pioneer

DUŠAN RADOVIĆ

KRIKRAKRAKRAKRIKRAKRUS

Kui te just väga tahate, võin ma teile täna rääkida ka Aiäüüääst. Kui sellel Aiäüüäl hakkas hammas valutama, ehmus ta nõnda, et ei osanud kuidagi öelda, missugune hammas talle haiget teeb.

Mis seal rääkida! Niisuguseid vapraid mehi on maailmas üldse kaunis kasinalt, kes hambavalu ei pelga. Maailmas siiski leidub vapraid mehi. Ja-ja! Kas või prantslane. Noh see, kes oleks äärepeatl Niilusesse hüpanud, kui krokodill tahtis tema sõpra nahka panna.

Nojah, aga miks ma teile sellest Aiäüüääst ja tollest prantslasest rääkima hakkasingi? Neid ei saa ju Krikrakrakrakrikrakrusse üldse võrreldagi! Krikrakrakrakrikrakrusel oli nii pikk nimi, et see aina igasuguseid pahandusi ja sekeldusi sünnitas. Kõik algas sellest päevast, mil teda kooli tahteti pana.

«Krikrakrakrakrikrakrus,» öeldi seal. «Kes suudab niisugust nime meeles pidada! Aitab sellestki, et meil on juba Kliklakluklakus ja Nenaninaninekl! Aga teie tahate veel ka Krikrakru... kr... Kuidas ta nimi nüüd oligi?»

Krikrakrakrakrikrakrus teadis muidugi hästi, kuidas teda kutsutakse, ning vuristas ühe hingetõmbega:

«Krikrakrakrakrikrakrus!»

Jah, see asi sai just nimelt koolist alguse, jätkus aga terve elu.

Sest kõiki ehmatas tema pikk nimi.

Teda tahteti vagunisatjaks määrata. Aga kuni Krikrakrakrakrikrakrus oma nime Krikrakrakrakrikrakrus välja ütles, oli

rong juba ammu minema sõitnud. Lõpuks sai ta ehitusele tööle. Siin polnud mingeid nimekirju tarvis koostada. Siin oli vaja vaid tellingutel püsida ja telliseid müüri laduda. On su nimi pikk või lühike, see polnud üldsegi tähtis.

Nojah. Aga siiski...

Ükskord töötas Krikrakrakrakrikrakrus all tellingute kõrval. Ja äkki pudenes ülevolt müürilt üks tellis alla. Polnud see tellis teab mis suur ega olnud see tellis ka väike. Oli lihtsalt üks täiesti tavaline kivi-köva tellis.

Töölised märkasid tellise kukkumist. Nüüd oli viimane aeg inimesele hõigata ja teda hoiatada. Aga üks asi on hüüda «Jaan!» või «Juhan!». Kuidagimoodi võib hüüda veel ka «Enn-Aleksander!». Kuid «Krikrakrakrakrikrakrus!» hüüda on niisama hea, kui inimest kindlasse surma saata. Sest telliskivi pidi Krikrakrakrakrikrakrusele iga hetk pähe sadama.

Aga töölisel ei heitnud meelt. Hüüdsid ainult:

«Hoia alt!»

Krikrakrakrakrikrakrus hüppas kõrvale ning kivi lendas temast mööda. Kuid polnud temal sellest kergem ühti. Sest nimi jäi talle ikka külge.

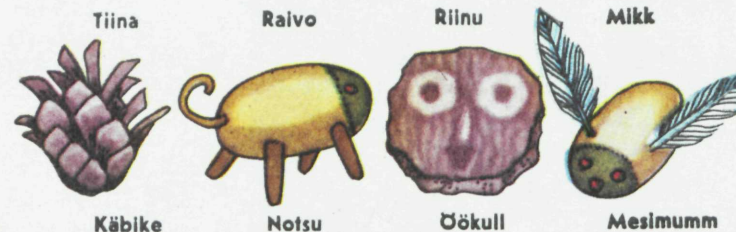
Nõndaks...

Aga ega see prantslane Niilusesse hüpanudki, sest krokodill loobus viimasel hetkel tema sõbrast ning ujus minema.

Ja Aiäüüää haige hammas tõmmati siiski välja, kuigi selle leidmiseks kulus kenasti aega...

Tõlkinud ANDRES JAAKSOO

MISSUGUSEID MÄNGUVIGUREID OSKATE TEIE VÄLJA MÖTELDA!

SÜGISMÄNG

Raivo, Mikk ja Riinu istuvad tõsiste nägudega õues. Paistab, et kõik mängud on otsa saanud. Vanemad õed-vennad on kooli läinud, isad-emad tööle. Koledasti igav on!

«Arvake ära, mis minul on!» tuleb kavala näoga Tiina õue. Tema käib koolis õhtupoolikul ja on juba III klassi pioneer. Praegu on tal taskud kahtlaselt punnakad. Ja kohe laob ta sealte pingile ühe pihutäie teokarpe ja teise värvilisi kive. «Nendest saab torema mängu. Ainult ühteist on veel juurde vaja. Mõned linnusuled või oksakesed ja õied ja marjad. Aga kive kõige rohkem.»

Kohe on kõik krabinal jalul...

Seda mängu saab hästi õues mängida. Kindlasti aga läheb tarvis täringut. Ja igal lapsel tuleb meisterdada endale mõni mänguvigur (pildil on need, mis Tiina, Raivo, Mikk ja Riinu meisterdasid). Liivale, samblale või murule laote kivikestest spiraalraja. See on mängutee. Sellele teele kaevate ja meisterdate ise takistused, nagu pildil näha. Kui mäng valmis, asute järjekorras täringut veeretama ja mööda kivikesi liikuma. Ainult jälgige takistus!

1. Liivauk — iga kaasmängija ümber tuleb üks ring teha.

2. Õieke — laulda lauluke, kus esineb mõne lille nimi.

3. Mets — teha kolme looma häält.

4. Teokarbid — istuda kaks täringu veeretamise korda nende juures.

5. Marjad — mängija saab viie kivikese võrra edasi liikuda.

6. Liivakoogid — maiustad ühe täringuviske korra nende juures, siis võid täringuga kaks korda järjest visata.

7. Puukoorelaevuke — söidate vilistades kiiresti viis kivikest edasi.

8. Tara — saad üle selle siis, kui viskad täringuga «5».

9. Linnusuled — nende juures peab mängija neli korda piiksuma.

10. Püünis — mängija jääb abi ootama, jätab kolm täringuviset vahele.

11. Kivihunnik — üks kivi ära visata ja alustada mängu uuesti.

12. Kaheksajalg — mängija peab ühel jalal hüpates iga kaasmängija ümber ringi tegema.

13. Oksaharu — mängija jääb oksa külge rippuma: peab viis kivikest tagasi minema ja ühe täringuviske mööda laskma.

14. Kes esimesena vaatetorni jõuab, on võitnud ja plaksutab kolm korda käsi.

GEORG SEPP
SILLI SUSSID

Elas kord siil, kes oli väga lühinägelik. Ta nägi nii halvasti, et kinos pidi pileti alati esimesse ritta võtma, ja kui ta õunapuu alt lõunaooteks õunu otsis, pidi ta ilmtingimata luupi kasutama.

Ükskord kuumal suvepäeval otsustas siil suplema minna. Ta pani supeltrikoo selga, väikesed punaste tuttidega sussid jalga, võttis päikesevarju ja käterätiku ning jalutas järve äärde.

Vesi lausa kihus suplejaist. Hülged hüppasid purdelt vette, kassid ujusid võidu, konnad mängisid veepalli, kangurud solistasid põlvini vees, oravad löid lupsu ja sajajalgne kiskus saapaid jalast, et vette minna.

Siil jättis käterätiku, päikesevarju ja sussid põõsa äärde, läks vette ning kastis enese kaelani sisse. Ah, kui mõnus see oli!

Siis ujus siil kolm korda üle järve ja tagasi, ja see oli veel mõnusa. Aga nüüd oli päevast öhtu saanud, kõik loomad tulid veest välja ja hõõrusid end käterätikuga kuivaks, panid jalanõud jalga ja võtsid oma päikesevarjud, et koju minna. Ja sajajalgne, kes selleks ajaks oli jõudnud üheksakümmend üheksa saabast jalast ära võtta, hakkas neid uuesti jalga panema. Sest päike läks juba looja ja õhk muutus jahedaks.

Ka siil kuivatas end, võttis oma päikesevarju ja käterätiku ning tahtis hakata koju minema. Susse aga polnud tal meeleski jalga panna. Peab ütlema, et siil oli üsna hajameelne.

Astuma hakates komistas ta äkki millegi otsa. Ta kobas kápaga ja leidis põõsa kõrvalt neli ühesugust sussi. Muidugi olid need tema enda punaste tuttidega sussid. Siilile aga ei tulnud ettegi, et need võiksid tema omad olla, sellepärast hüüdis ta:

«Kes on oma sussid ära kaotanud?»

«Meie mitte!» ütlesid konnad.

«Meie ka mitte!» ütlesid krokodillid.

«Meil on sussid jalas,» ütlesid kangurud.

«Imelik,» arvas siil, «kelle sussid need siis on? Võib-olla oravate omad?»

«Päh,» ütlesid oravad, «meie tulime hoopis kõpskingadega, ja meie kingad on meil alles.»

«Nüüd ma tean,» ütles siil, «need on hüljeste sussid.»

«Ha-ha-haa!» naersid hülged. «Hoopiski mittel Meie tulime päris paljajalu.»

«Aga kelle sussid need siis on?» küsis siil. «Vaadaku igaüks hästi järele, kas tal on sussid jalas.»

«On!» hüüdsid kõik kooris. «Meie omad need ei ole.»

«Ehk on need sajajalgse omad?» arvas kaelkirjak.

«Ei,» ütles sajajalgne, «mul on nõõridega saapad.»

Nüüd ütles elevant, kes seni polnud sõnagi lausunud:

«Aga võib-olla see, kelle omad need sussid on, uppus ära?»

Rästikud kangestusid hirmust, lõvil tõusis lakk turri, oravad pigistasid silmad kinni ja hiired kisendasid:

«Appi!»

Ja siis tormasid kõik vette, et susside omanikku järve põhjast välja tirida.

Isegi kuu tuli lähemale, kobas oma kiirtega järve põhja ja sulpsas siis vee alla, ning korraga oli vee all nii valge, et näha oli isegi kõige väiksem liivaterake ja kõige pisem puruvanabeebi. Ja kassid ja rästikud ja kalad ja oravad ja konnad ja isegi lühinägelik siil — kõik nad otsisid üheskoos punaste tuttidega susside omanikku.

Aga nad ei leidnud mitte midagi ega mitte kedagi. Lõpuks tulid nad veest välja, puhkisid ja puristasid ja hõõrusid ennast käterätikuga ja panid oma sussid jalga ja võtsid päikesevarjud kätte. Ka siil hõõrus enese kuivaks ja pani punaste tuttidega sussid jalga.

Ainult elevant oli ikka veel mures. Ta mõtles kogu aeg sussidele. Lõpuks läks ta siili juurde ja ütles:

«Näita, kuidas need sussid välja näevad!»

«Otsekohel!» Siil hakkas põõsa alt susse otsima. «Kuhu nad ometi jäid? Nad olid ju siinsamas... Ah, ma olen prillid koju jätnud, ei leia susse üles.»

«Missugused nad olid?» küsis elevant.

«Sellised hästi väikesed, tuttidega,» ütles siil.

«Kas niisugused, nagu sinul jalas?» küsis elevant, puudutades londiga siili susse.

ELKNÜ Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukoogu lasteajakiri «Täheke» nr. 9 — 1972, XIII aastakäik, ilmub üks kord kuus. Toimetuse aadress: Tallinn 200 101, Estonia pst. 4, tel. 449-70, 475-20. EKP Keskkomitee Kirjastus.

Kolleegium: V. Kotkas, H. Mänd, A. Piirma, H. Pukk, (peatoimetaja), H. Reigna, L. Reimann. Kunstiline toimetaja E. Pikk, vanem tehniline toimetaja V. Hurl, vanemkirjastaja E. Orgmeis.

Laduda antud 3. VIII 1972. Trükkida antud 13. IX 1972. Trükiarv 65 000. Paber 90×60/B. Trükipoognad 2. Arvestuspoognad 2,80. MB-08144. Tellimise nr. 1741. EKP Keskkomitee Kirjastuse Trükikoda, Tallinn 200 007, Pärnu mnt. 67 a.

Esikaanel Orissaare Eriinternaatkooli II klassi õpilase ANTS MURRU akvarell «PIONEERID ON TÄHELASTE SOBRAD».

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета Пионерской организации Эстонской ССР «Тäheke» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. Типография Издательства ЦК КП Эстонии, Таллин-200 007. Парну маantee 67-a. Адрес редакция: ЭССР, Таллин-200 101, бульвар Эстония, 4. Цена 15 коп. Зак. 1741. Тираж 65 000.

NELI PILTI KADRIST

Joonistanud ELLE TIKERPAE

ИНДЕКС 78231
HIND 15 KOP.

TRAKSILUGU

1.

2.

